

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Hetedik évfolyam.

47. szám.

Szerkesztő:

Székelyudvarhely, 1909. november 18.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely, Arpád-utca 3. sz., hova az előfizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

297.

M. kir. Belügyminiszter.

Szám. 144424—1909. XI.

Valamennyi vármegye alispánjának.

Tapasztalat szerint az utlevéllap kiállító hatóságok kis és nagyközségekben, tehát a községi előljáróságok nagyrésze, azon kivándorolni szándékozó férfi személyek utlevél ügyeiben, kik az 1909. I. t.-cz. 2. §-ának b) pontja értelmében csak a belügyminiszternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg írásbaa kiadott engedélye alapján és az engedélyben megállapított óvadék összeg lefizetésének igazolása után nyerhetnek utlevelet, többé-kevésbé szabálytalanul járnak el.

Az utlevéllapok kiállítatnak, illetőleg az azok alján levő záradékok a községi előljáróságok által aláíratnak, még mielőtt az érdekelt felek az előbb említett engedélyt kieszközölték és a megállapított óvadék lefizetését az 57000—909. B. M. sz. utasítás 2. §-a b) pontjának nyolczadik bekezdésében előírt módon igazolták volna. Ez az eljárás merőben szabálytalan, mert az utlevéllap záradékanak aláírásával az előljáróság a maga részéről azt bizonyítja, hogy az utlevél kiállítása ellen semmi tekintetben sem forog fen akadály, már pedig a szóban levő férfi személyek kivándorlásának tehát az általuk igényelt utlevél kiállításának is legfőbb akadálya épen a belügyminiszteri engedély hiánya és az óvadék le nem fizetése.

Ugyanezen szabálytalanságot sok esetben a járási főszolgabírák is elkövetik, midőn az engedélyt még ki nem eszközölt férfiszemélyek utlevéllapját egyszerűen láttamozzák a helyett, hogy az utlevél kiállítása ellen fenlorgó akadályt a 70000—904. B. M. sz. utasítás 12. §-a értelmében az utlevéllapra rájegyeznék.

Sok esetben az érdekelt felek az engedély elnyerésére irányuló kérvényüket az 57000—909. B. M. sz. utasítás 2. §-a b) pontjának második

bekezdése ellenére nem alispán urhoz, mint utlevél kiállító hatósághoz, hanem közvetlenül hozzám terjesztik fel és kérvényükhöz a most idézett utasítás 2. §-a b) pontjának harmadik bekezdése ellenére nem csatolják a vagyoni bizonyítványokat a besorozott folyamodók ezen felül a katonai igazolási okmányokat (katonai vagy honvédigazolványi könyv stb.)

Minthogy az ilyen igen sok esetben más nyomtatott űrlapok felhasználásával készített kérvények rendszerint a községi jegyzők által iratnak és továbbítatnak, a kérvényeknek nem az illetékes helyre juttatása és hiányos felszerelése is nagyrészt az ő működésükre vezethető vissza.

Felhívom alispán urat, hogy a fentebb megjelölt és minden felsőbb hatóságnak felesleges munkát okozó szabálytalanságok megszüntetése és ismétlések esetén azok megtorlása iránt hatályosan intézkedjék.

Budapest, 1909. évi november hó 3-án.

A miniszter meghagyásából:

Kertész Gyula s. k.,
miniszteri tanácsos.

Sz. 7346—1909. alisp.

A három járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi és körjegyzőnek, s a községi előljáróságoknak.

Fenti rendeletet annak esetről-esetre való gondos figyelembe vétele és ahhoz képest való szabályszerű eljárás céljából kiadom.

Ugyancsak a belügyminiszter urnak — felmerült eset folytán — hozzám intézett rendelete értelmében felhívom az összes utlevéllap kiállító hatóságokat, hogy miután az 1909. évi II. t.-cz. 3. §-a, illetve az itt idézett törvényt életbeléptető 57000—1909. B. M. sz. körrendelet 4. §-a értelmében minden kivándorlónak abba az államba szóló utlevéllel kell ellátva lennie, amelybe kivándorolni szándékozik, az utlevéllap megfelelő rovatában általánosságban bejegyzett ilyen megjelölés, mint »Amerika« szabálytalan, miután az nem ál-

lam, hanem világrész, melyben oly államok is vannak, hová kivándorolni tiltva van, ennél fogva az utlevéllapokon mindig teljes határozottsággal és kizárólag azt az államot tüntessék fel, amelybe fél kivándorolni szándékozik.

Ezenkívül mivel egyes jegyző urak az utóbbi időben gyakran terjesztettek be utlevél iránti kéréseket anélkül, hogy az utlevéllapot csatolták volna, utalok az utlevélügyre vonatkozó 1903. évi VI. t.-cz. életbeléptetése tárgyában kiadott 70000 1904. B. M. sz. körrendelet 10. §-ára, mely szerint minden utlevél kiállítása iránti kérésről az ott előírt minta szerinti utlevéllap állítandó ki és ennek alapján figyelmeztetem jegyző urakat, hogy ilyen utlevéllap nélkül beérkezett kéréseket, kiegészítés végett minden egyes esetben vissza fogok küldeni, miután ezek kiállítását az idézett körrendelet kétségtelen határozottsággal előírja.

Egyszersmint, miután az is több alkalommal előfordult, hogy míg az utlevél iránti kéréshez a vonatkozó rendeletekben megkívánt mellékletek közül egyik-násik csatolva nem volt, addig más teljesen felesleges és szükségtelen iratok csatoltak, felhívom az utlevéllap kiállító hatóságokat, hogy ilyen iratok csatolását annál is inkább mellőzzék, miután ez nemcsak nekik okoz munkaszaporulatot, hanem részemre is, a szabályszerűen csatolt iratok amúgy is elég nagy számánál fogva azok átvizsgálását ok nélkül megnehezíti. Így nincs szükség külön hozzám intézett kérésre, miután a szabályszerűen kiállított és felszerelt utlevéllap maga kellőképpen jelzi az utlevél elnyerésére irányuló szándékot. Főlöszleg a házastársaknak egymás részére adott beleegyezése is, miután ez sem vonatkozó törvényben, sem rendeletben előírva nincs. Természetes azonban, hogy ha nő valamely kiskorú gyermekét szintén magával akarja vinni, erre vonatkozólag atyai beleegyezés szükséges. Nagyön czélszerűtlen ezenkívül a belügyminiszter ur fenti rendeletében is említett és az egyes jegyző urak által használtatni szokott az a 3 oldalra terjedő jegyzőkönyv is, melyben az összes az 57000—909. B. M. sz. körrendeletben felsorolt korlátozások és személyi adatok is pontokba foglalva vannak, miután az itt felsorolt körülmények igazolására legtöbbször csak csekély részben van szükség és így a főlöszleges adatok áthuzogatása, vagy ennek elfelejtése csak nehezíti az áttekintést és zavart okozhat. Ezek használata tehát kerülendő annál is inkább, mivel a felek személyleírása, az utlevéllapon ugy is feltüntetendő, vagyoni viszonyaik feltüntetésére pedig rendszeren úgy is külön vagyoni bizonyítvány szokott kiállítatni, s így tehát ugyanezeknek az adatoknak még egyszeri leírása felesleges.

Székelyudvarhely, 1909. évi nov. hó 13-án.

Sebesi, alispán.

298.

Sz. 7211—909. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének és valamennyi községi és körjegyzőnek.

A m. kir. földmivélsügyi miniszter ur 9238 1909. eln. sz. rendelete szerint a »Néplap« 1909. évi előfizetési díjának a belizetését Székelyudvarhely r. t. város és a következő községek nem teljesítették :

Alsósófalva, Felsősófalva, Atyha, Hodgya, Agyagfalva, Bögöz, Décsfalva, Márisfalva, Farczád, Sükő, Székelylengyelfalva, Bogárfalva, Farkaslaka, Nyikómalomfalva, Szentlélek, Árvátfalva, Felsőböldögfalva, Patakfalva, Fenyéd, Küküllőkemenyfalva, Márafalva, Oroszhegy, Kápolnásfalu, Szentegyházasszalu, Béta, Székelydobó, Vágás, Firtosvárafalva, Kecsetkiszfalud, Székelypálfalva, Kadicsfalva, Tibód, Ülke, Székelyszenttamás, Székelyvarság, Bardocz, Erdőfüle, Olasztelek, Homoród-bene, Homoródjánosfalva, Homoródszentpál, Homoródszentpéter, Recsenyéd, Városfalva, Jánosfalva, Kányád, Petek, Gyepes, Homoródszemet, Kénos, Telekfalva, Homoródujfalu, Karácsonfalva, Oklánd, Bágy, Ege, Székelydály, Székelyderzs, Székelymuzsna, Erked, Fiafalva, Magyarfelek, Szederjes, Benczéd, Csehéfalva, Kóbátfalva, Tarcsafalva, Székelyszentmihály, Kisgalambfalva, Kis-solymos, Nagysolymos, Betfalva, Kiskede, Rugonfalva, Siklód, Szolokma, Kadács, Medesér, Siménfalva, Székelyszentmiklós, Székelykeresztur, Magyarhidegkut, Székelyandrásfalva, Székelyhidegkut, Székelyszenterzsébet, Csekefalva, Magyarandrásfalva, Tordátfalva és Ujszékely községek.

A fent idézett számú renDELETEH köPEST felhívom a polgármester urat, hogy Székelyudvarhely város, a jegyző urakat, hogy a fenti felsorolásban megemlített községek részéről a »Néplap« 1909. évi előfizetési díját 3—3 korona összegben a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalba sürgősen fizessék be és az így nyert eredeti adóhivatali nyugtákat közvetlenül hozzám 15 nap alatt terjeszék be.

Mint hogy pedig már a megelőző évi adóhivatali nyugták bekívánása alkalmával tapasztaltam, hogy egyes jegyző urak a »Néplap« előfizetési díjának a befizetését és a vonatkozó adóhivatali nyugták betérjesztését nem tartották szigorú kötelességüknek, hanem azt mindenféle kifogások előre tolasásával igyekeztek kikerülni vagy elhalasztgatni, s emiatt az alispáni hivatal is többszöri sürgeteseknek volt kitéve, előre is kijelentem, hogy ilyen kifogásokat tartalmazó s csak az ügy teljes elintézésének késleltetésére irányuló jelentéseket tudomásul venni, ilyenekkel megelégedni nem fogok.

Nem fogom megengedni a fentebb kitűzött határidő további meghosszabbítását már csak azért sem, mert a miniszter ur nyugták felterjesztésére részemre is f. hó végét tüzte ki határidőül, mikor az összes hátrálékos községek nyugtáit hozzá fel kell terjesztenem. Ennél fogva mindazok ellen a kik a jelzett határidőig a nyugtákat hozzám eredetiben be nem terjesztették, a szigorú megterelő intézkedést késedelem nélkül megfogom tenni, a hátrálékos előfizetési összeget pedig saját költségükre hivatalos uton fogom behajtatni.

Jelen rendelettemmel ugyanegy időben a 7380—1908. és 4625—1909. sz. rendeletem foly-

községi előljárással közölni, az eredményről minél hamarabb értesíteni.

Hazafias üdvözléssel.

Győr, 1909. évi október hó 6-ikán.

Aláírás olvashatlan,
alispán.

Sz. 2754—909. alisp.

A községi előljárással közölni.

Ajánlattal közlöm.

Székelyudvarhely, 1909. november hó 1-én.

Sebesi, alispán.

302.

A siketnémák ungvári intézete igazgató-tanácsától.

Az emberbaráti szeretet nevében.

A tanügyi kormány és Ungvár r. t. város áldozatkészségéből Ungváron siketnémák intézete létesült, melynek célja és rendeltetése elsősorban Zemplén-, Ung-, Bereg-, Ugocsa és Máramaros vármegyék, hazánk e legszegényebb vidékének feltűnő nagy számban levő siketnémáinak megmentése és hasznos polgárokká való nevelése, jelenleg 60 növendék van intézetünkben, ezenkívül több mint 400 tanköteles koru siketnéma várja lebilincsel ajkainak megnyitását.

Több mint 400 lélek ott vergődik az állatiaság színvonalán s ha segítő kéz nem nyúl feléjük ott is maradnak örökre.

Ők a legszegényebb néposztály gyermekei földhözragadt szülőknek maguknak sincs betevő falatjuk, honnan vegyék tehát az intézeti ellátás költségeit? A szegény szülőknek szerencsétlen gyermekük megmentéséről vérző szívvel le kell mondaniok. Tehetetlenül látniok kell, hogy válik az utca guny tárgyává, cselekvéseiert beszámíthatatlan istencsapássá az ő édes gyermekök, a mi embertársunk.

Látván e végtelen nyomort a természet árvái nevében a nemes szívű emberekhez fordulunk.

Kérve-kérünk mindenkit, juttasson szerencsétlen védenceinknek abból, amit az Isten adott, mert ha segítséget nem kapunk, üresen marad a »Szeretet« hajléka.

Mi nem kérünk nagy áldozatot, megelégszünk a fillérekkel is, mert minden egyes fillér egy egy falat kenyér pártfogoltjainknak. Köszönettel fogadunk természetbeli adományokat ruhát is.

Kérjük a gyűjtött összeget »adomány a siketnémák intézete részére« jélséssel az »Megyei Takarékpénztár« címére küldeni.

A siketnémák ungvári intézete igazgató-tanácsa nevében

Tirezák Gyula, Gróf Sztáray Gábor s. k.,
v. b. t. munkácsi püspök, ungm. főisp. az ig.-t. eln.
az ig.-tan. társelnöke.

Szám. 7220—909. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesteré-

nek, a három járási fűszolgabirónak, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísértése eredmény esetén pedig a begyűlt összegnek közvetlenül a fent megnevezett takarékpénztár címére leendő eljuttatása céljából kiadom.

Székelyudvarhelyen, 1909. október hó 5-én.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözüvények.

Allati betegségek. *Lépfene* megszünt Biharfalva községben.

Sertésorbáncz megszünt Felsőrákos községben.

Bivalyvész megszünt Felsőrákos községben.

Veszélség megszünt Zetelaka községben.

Felhívás. (Az alispán 7255—909. számú felhívása.) Udvarhelyvármegye kötelékében álló s vasuti kedvezményes igazolvánnyal bíró vagy erre igényt tartó tisztviselőket és kezelőszemélyzeti tagokat felhívom, hogy arczképes igazolványaikat hivatali főnökük közvetítésével megújítás végett 1—1 korona megújítási díjjal együtt közvetlen a központi kiadó kezéhez f. évi november hó 25-ig bezárólag sürgetés bevárása nélkül adják be. Az eddig feláru jegyváltására jogosító igazolvánnyal bíró tisztviselők, segéd-, és kezelőszemélyzeti tagoknak arczképeiket neveik sajátkezű és olvashatóan való rávezetésével a fent jelzett díj csatolásával kell beadniok. A nyugalmazott tisztviselők segéd- és kezelő személyzeti tagok hatósági bizonyítványt kötelesek csatolni arról, hogy ez idő szerint állanak-e, s ha igen, minő hivatali kötelekben? Székelyudvarhelyen, 1909. évi november hó 5-én. *Sebesi* alispán.

Versenyárgyalási hirdetmény. (Az alispán 7210—909. számú hirdetménye.) Az Udvarhely vármegye törvényhatósága részére szükséges nyomtatványok biztosítására versenyárgyalást hirdetek. A kik a nyomtatványok szállítására pályázni akarnak, azok ajánlataikat lepecsételt sértetlen borítékban Udvarhelyvármegye alispánjához 1909. évi *december hó 1-ének* déli 12 óráig kötelesek benyújtani. A beérkezett ajánlatok 1909. évi decz. hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak az alispáni hivatalban felbontatni, mely alkalommal az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek. Az ajánlatok el vagy el nem fogadásáról ajánlattevők 1909. évi december hó 12-ig lesznek értesítve. A hatóság fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választthasson. A nyomtatványok szállítása tekintetében a szerződési időtartam 1910. évi január hó 1-től kezdődőleg 2 év, a szerződés hallgatólagoz megújításának egy-egy évi időtartamra négyizben van helye; hat év elteltével azonban a szerződés hallgatólagoz továbbra meg nem újítható. Hallgatólagoz megújításnak tekin-

tán beterjesztett s a korábbi évekre vonatkozó adóhivatali nyugtákat visszaküldöm. Megjegyzem, hogy Magyarandrásfalva községnek 1907. évi továbbá Parajd és Homoródbene községeknek 1907. és 1908. évi nyugtái nincsenek a visszaküldött nyugták között, mivel azok késedelmesen terjesztetven be hozzám, most vannak a fizetés megtörténének igazolásául fenn a miniszter urnál, illetve ott a megelőző alkalommal felterjesztetve ugyan tévedésből ismét kimutattattak és így azokat megint felterjesztettem. Kőröspatak község 1909. évi nyugtáját pedig a most következő alkalommal a többi 1909. évi nyugtákkal fogom felterjeszteni.

Székelyudvarhelyen, 1909. november 4-én.

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

299.

Erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség Udvarhelyvármegyei megbízottja.

Szám. 2718—909.

Udvarhelyvármegye nagyságos Alispánja. Helyben.

Tudomással birni méltóztatik arról, hogy jelen állásomból Miniszter ur Ó Excellentiája saját kérészemre engem a győri és mosoni gazdasági felügyelőség vezetésére áthelyezni méltóztatott.

Midőn így a vármegyéből eltávozom, nem mulaszthatom el, hogy 6 évi itt működésem alatt Nagyságodnak és a várn egye mélyen tisztelt tisztikarának jóindulatáért és kegyes támogatásáért hálás köszönetet ne mondjak.

Tisztelettel fölkérem Nagyságodat, kegyeskedjék hálámat és köszönetemet az illetékes hivatalokkal és tisztviselő urakkal közölni.

Nagyságodnak készsleges szolgálja.

Székelyudvarhely, 1909. november hó 8-án.

Dorner Béla s. k.,
kir. gazd. intéző.

Szám. 7344—909. alisp.

Mindhárom főszolgabírónak a központi tisztikarnak és minden községi előljáróságoknak.

Közlöm.

Székelyudvarhely, 1909. november hó 13-án.

Sebesi, alispán.

300.

Szám. 7213—909. alisp.

A három járási főszolgabírónak, Székelyud-

varhely r. t. város polgármesterének és valamennyi községi előljáróságoknak.

Az állattenyésztés fejlesztéséről alkotott és szentesített 1908. évi XLIII. törvényczikk és az ennek végrehajtása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszter ur által az 1909. évi október hó 6-án 67000 szám alatt kiadott rendelete a »Földművelési Értesítő« folyó évi október 17-én megjelent 42-ik számában egész terjedelemben megjelenvén, ennél fogva utasítom czímet, hogy az ezentul állami közvetítéssel és kedvezménytel bevásárlandó apa állatok beszerzésénél, valamint a legelővételek és legelőjavítások segélyezése kieszközlésénél is a fenti törvény és végrehajtása tárgyában kiadott rendeletben foglaltak szerint járjon el.

Székelyudvarhelyen, 1909. november 5-én.

Sebesi, alispán.

301.

Szám. 6921—1909. alisp.

Kedves Barátom!

Több alkalommal voltam bátor részben a a saját nevemben pedig törvényhatósági bizottságunk megbízásából az utolsó nemesi felkelés 100 éves évfordulójának megünneplése tárgyában felkeresni.

Ez alkalommal szerencsés vagyok arról értesíteni, hogy az utolsó nemesi felkelés története készen van.

Kéziratának átnézéséből még jobban meggyőződtem arról, hogy a mű megjelenése nagy fontosságú nemzeti ügy lenne. Sajnos azonban még a mai napig sincs annyi előfizetője, hogy a nyomdai költségek, különösen pedig a nagyon drága illusztrációk költségei fedezve lennének.

A mű több vármegye megbízásából és támogatásával készül.

Több dunántúli vármegye feles példányokra tett előjegyzést és a munkát elárúsítja, a vezetésem alatt álló vármegye pedig méltányolva azon indokot, melyek a munka megjelenését hazafias szempontból szükségessé teszik. 1000 koronát szavazott meg a célra és a többi törvényhatóságokat is felszólította, hogy tehetségükhöz képest járuljanak hozzá.

Mivel ezideig nem volt szerencsém választatot venni és mivel a munka megjelenése most már csak anyagi akadályon mulik, arra kérek, hogy sziveskedjél az ügyet nagybecsű támogatásában részesíteni.

Ha a törvényhatósági bizottság nem lenne azon helyzetben, hogy a mű megjelenését a saját nevében anyagilag előmozdítja, kérik ne vond meg erkölcsi támogatásodat. Ez pedig abban állana, hogy a mellékelt felhívást sziveskedjél a Hivatalos Értesítőben, vagy a szokásos módon a

tetik, ha a szerződés a szerződési év letelte előtt legalább három hónappal bármely fél részéről fel nem mondatik. Ajánlattevők kötelesek ajánlataikban kijelenteni, hogy a nyomtatványokat s illetve a nyomtatványokhoz szükséges anyagokat lehetőleg hazai iparosoktól szerzik be. Ajánlattevők kötelesek ajánlataikhoz a nyomtatványokhoz használandó papírok mintáit csatolni. A törvényhatóság részére szükséges nyomtatványok jegyzéke a szükséges nyomtatványok megközelítő mennyisége és a többi szerződési feltételek a vármegye kiadóhivatalában megtudható. Elkésetten benyújtott ajánlatokat figyelembe nem veszek. Székelyudvarhely, 1909. évi november 3. *Sebesi* alispán.

Árverési hirdetés. Alólírott község előljárósága közhírré teszi, hogy a község korcsmáját, a község házánál, 800 kor. kikiáltási ár mellett 1909. november hó 28-án d. u. 1 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérőnek 1910., 1911. 1912. évekre haszonbérbe adja. Árverési feltételek a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők. Székelydálya, 1909. november 3. *Godra Mihály*, körjegyző. *Márton Dénes* k. bíró.

Felfogott kancza. Máthé Pál bikafalvi birtokosnál egy drb pejszörű kancza felfogva tartatik. A kancza jobb oldalán egy kis fehér folt van. Ha igazolt tulajdonosa 8 nap alatt nem jelentkezik, a ló nyilvános árverésen el fog adatni.

Elveszett kanczák. Daróczy Miklós helybeli lakosnak egy drb pej szörű 2 éves kancza csikója, — Orbán Balázsnak egy drb 6 éves barna kanczája f. hó 5-én a sósrétből eltűntek.

Felfogott borbély. Homoróddarócz község határában 1 drb szürke borbély felfogott. A jobb fülből elől kivéve, a bal fülön hátra csapott vágás van. Igazolt tulajdonosa az előljáróságnál átveheti.

Felfogott tehén. Homoróddarócz községben 1909. nov. 2-óta 1 drb 8—10 év körüli fehér szörű tehén felfogva van. Igazolt tulajdonosa az előljáróságtól átveheti. Jegye nincs.

Talált gyeplő. Árvátfalvi Héczei Sándorné november 3-án az uton a sánczba megtalált egy gyeplőt kantárostól, a tulajdonosa megtalálja az árvátfalvi községi bírónál.

